

Dr M. Spalajković.

Duhovni temelji svetosavske Srbije.

Samo se iz prividne smrti vaskrsava. Raspeće na Golgoti još ne znači smrt, pravu i konačnu. Dokaz nam je Hristov primer. Srpski narod je često puta propadao, ali nije nikad propao. On se i sad, kao posle svakog trenutnog raspeća, opet ponovo vraća životu. Njegova mučenička prošlost ispunjena je sva Golgotama. Ali posle svake Golgote, umesto smrti, nastajao je novi život u kome je narodna duša, očišćena od greha, zračila još svetlije. Ona je nagoni još jače stremila obnavljanju države kao najvišeg spoljašnjeg simbola narodne zajednice.

Sudbinski hod srpskog golgotskog uspona ne mogu nam objasniti istoričari i sociolozi – opijeni taštinom svoga znanja i svojih "naučnih" metoda – nikakvim geografskim, ekonomskim ili makakvim materijalnim činjenicama. On bi bio neobjašnjiv, kad ne bismo znali za sve one nevidljive i jedino nepromenljive snage srpske čudotvorne vitalnosti, koje su uvek, posle svake nove Golgote, pristizale iz duboko skrivenih dubina samosvojnog narodnog bića.

U duhovnom jedinstvu i nepokolebljivosti srpske verske, društvene i nacionalne misli, leži izvor one državotvorne moći koja je održavala i spasavala Srpstvo u srednjem veku kao i docnije. Na tom prvobitnom izvoru Srbin je za sva vremena odredio svoj odnos prema Bogu i ljudima, polažući u temelje svoga narodnog bića: svetosavsku narodnu veru, patrijarhalno shvaćanje života i poštovanja predaka, čoveštvo i junaštvo odnegovano u